

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Філологічний факультет
Кафедра германської та слов'янської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”:

Перший проректор _____

Набока
Набока О.Г.
(пів)

«30» серпня 2021 р. _____

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТИВНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНІЙ РОСІЙСЬКІЙ МОВІ

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))
за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська))»
мова навчання російська

Слов'янськ – 2021 р.

Розробник:

канд. філол. наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології
Маторіна Н. М.

Рецензенти:

Глущенко В. А. – доктор філологічних наук, професор кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Рубан А. А. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови та літератури ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської та слов'янської філології

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

В. Глущенко

д. філол. н., проф. Глущенко Володимир Андрійович

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))

Керівник групи забезпечення

В. Глущенко

В. А. Глущенко

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
30 серпня 2021 р.
протокол № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 3 самостійної роботи студента – 6	Лекції	
	16 год.	8 год.
	Практичні	
	14 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	60 год.	76 год.
Вид контролю: залік		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Активні процеси в сучасній російській мові» є: необхідність сформувати у студентів уявлення про мову як об'єкт, що постійно змінюється, і в той же час залишається об'єктом стабільним і стійким; на підставі встановлення причин і закономірностей мовного розвитку допомогти зрозуміти суть цього розвитку, досягнути глибокий сенс формули – «мова постійно змінюється, залишаючись сама собою», сприяти формуванню наукового уявлення студентів про норми літературної мови в їх історичному розвитку.

2. МАТРИЦЯ

результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни «Актуальні процеси в сучасній російській мові»

Результати навчання з дисципліни	Методи навчання	Методи контролю
<p>Знає основні історичні етапи розвитку предметної області.</p> <p>Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.</p> <p>Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.</p> <p>Володіє комунікативною компетентністю з російської мови, здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.</p> <p>Застосовує методики білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту; володіє дидактикою</p>	<p>Інформаційно-рецептивний розповідь, робота з підручником, демонстрація, пояснення); репродуктивний метод; проблемний виклад виучуваного матеріалу, частково-пошуковий та дослідницький методи; індуктивний, дедуктивний; наочний (робота з таблицями, схемами тощо); творчий метод; практичні методи (усні і письмові тренувальні вправи); експериментальний метод; лекції, дискусії, співбесіди; конспектування, анотування, рецензування, тестування, доповіді, складання рефератів; ділові ігри; метод демонстрацій; відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні,</p>	<p>Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестування, оцінювання самостійної роботи, лінгвістичний аналіз тексту, редагування тексту, залік тощо.</p>

<p>багатомовності та методикою паралельного навчання споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.</p> <p>Уміє використовувати власні знання на практиці при аналізі текстів сучасних публікацій.</p> <p>Уміє грамотно, з урахуванням сучасних тенденцій, обирати мовний матеріал, найбільш цілеспрямований і перспективний, адекватний умовам існування тексту, що створюється.</p> <p>Здатний до професійної діяльності у сфері літературного редагування.</p>	<p>мультимедійні тощо); самостійна робота (розв'язання завдань); індивідуальна науково-дослідна робота тощо.</p>	
--	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	ус ьо го	зокрема					усьо го	зокрема				
		л	п	л а б		с.р .		л	п	ла б	ін д	с. р
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Закони розвитку мови												
Тема 1. Вступ	5	1				4	2					2
Тема 2. Закони розвитку мови	6	1	1			4	5	1	1			3
Тема 3. Мовна норма	8	1	1			6	6	1				5
Разом за розділом 1	19	3	2			14	13	2	1			10
Розділ 2. Основні тенденції розвитку в сучасній російській мові												
Тема 4. Зміни в російськомовній вимові та наголосі	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 5. Активні процеси в лексиці та фразеології	10	2	2			6	11	1				10
Тема 6. Основні процеси в словотвірній системі російської мови	10	2	2			6	12	1	1			10
Тема 7. Основні тенденції в морфології	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 8. Основні тенденції в синтаксисі	12	2	2			8	11		1			10
Тема 9. Деякі тенденції у пунктуації	9	2	1			6	11	1				10
Тема 10. Нерегламентована пунктуація. Авторська пунктуація	8	1	1			6	10	1	1			8

Разом за розділом 2	71	13	12			46	77	6	5			68
Усього годин	90	16	14			60	90	8	6			76

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
1	Вступ	1	–
2	Закони розвитку мови	1	1
3	Мовна норма	1	1
4	Зміни в російськомовній вимові та наголосі	2	1
5	Активні процеси в лексиці та фразеології	2	1
6	Основні процеси в словотвірній системі російської мови	2	1
7	Основні тенденції в морфології	2	1
8	Основні тенденції в синтаксисі	2	–
9	Деякі тенденції у пунктуації	2	1
10	Нерегламентована пунктуація. Авторська пунктуація	1	1
	Разом	16	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
1	Передмова до курсу «Активні процеси в сучасній російській мові»	–	–
2	Основні закони розвитку мови	1	1
3	Загальноприйняті правила реалізації мовної системи	1	0
4	Тенденції вимови та наголосу в російській мові	2	1
5	Основні тенденції в лексиці та фразеології	2	–
6	Тенденції в словотвірній системі російської мови	2	1
7	Активні процеси в морфології російської мови	2	1
8	Активні процеси в синтаксисі російської мови	2	1
9	Окремі тенденції у російській пунктуації	1	–
10	Пунктуація нерегламентована. Авторська пунктуація	1	1
	Разом	14	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
1	Все про навчальний курс «Активні процеси в сучасній	4	2

	російській мові»		
2	Закономірності розвитку мов	4	3
3	Головні ознаки мовної норми	6	5
4	Особливості сучасного російського наголосу	6	8
5	Розвиток лексики та фразеології російської мови на сучасному етапі	6	10
6	Активні процеси в дериватології російської мови	6	10
7	Морфологія на сучасному етапі розвитку російської мови	8	10
8	Синтаксис на сучасному етапі розвитку російської мови	8	10
9	Активні процесив пунктуації на сучасному етапі розвитку російської мови	6	10
10	Авторська пунктуація. Нерегламентована пунктуація	6	8
	Разом	60	76

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Дисципліна «Активні процеси в сучасній російській мові» оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	Відмінно	зараховано
89 – 75 балів	Добре	
60 – 74 балів	Задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час реалізації поточного, підсумкового та семестрового контролю застосовуються такі засоби діагностики результатів навчання здобувачів: усне опитування, обговорення проблемних питань, розв'язання ситуаційних та творчих завдань, виконання тестів, виконання аудиторних та позааудиторних контрольних робіт та завдань самостійного блоку, лінгвістичний аналіз тексту, ортологічний тренінг, залік тощо.

7. Рекомендована література

1. Маторіна Н. М. Основні тенденції в російській мові XXI ст.: навчально-довідкові матеріали до курсу «Активні процеси в сучасній російській мові». Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2020. 75 с. [російською мовою].

2. Маторіна Н. М. Російська мова в запитаннях та відповідях. 3-тє вид., переробл. та виправл. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2020. Ч. 1. 240 с. [російською мовою].

3. Маторіна Н. М. Російська мова в запитаннях та відповідях. 2-ге вид., переробл. та виправл. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2020. Ч. 2. 230 с. [російською мовою].

4. Современные нормативные словари и справочники по русскому языку (2017 – 2021 pp.).

5. Статті из журналів «Русский язык в национальной школе», «Русский язык в научном освещении», «Русский язык за рубежом», «Русская словесность в школах Украины», «Русский язык и литература в школах Украины», «Мовознавство» (2017 – 2021 pp.).

7. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. https://news.sumdu.edu.ua/images/stories/news/2014_01_21-1/conf.pdf
2. <http://uapryal.com.ua/scientific-section/hrutskaya-n-v-napravleniya-evolyutsii-morfologicheskogo-stroya-sovremennogo-russkogo-yayika/3/>
3. <https://search.rsl.ru/ru/record/01007586401>
4. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0106555>

8. Посилання на дистанційний курс

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=2039>